

Naam: _____

Klas: _____

Datum: _____

Brussels Bargoens van de vergetelheid gered

AFFLIGEM/BRUSSEL - Affligemnaar Paul Van Hauwermeiren verdiepte zich in het Brussels Bargoens, een taaltje dat tot in de jaren '30 in de Marollen werd gesproken.

Van Hauwermeiren (74) is directeur op rust van de gewezen Gentse Mercatorhogeschool en had ook als neerlandicus een gevulde academische carrière. Een jaar geleden schreef hij voor de Oost-Vlaamse dienst Erfgoed al het boekje *Treuveldde gij Brigade?* over het Bargoens van Zele. Het Bargoens is de geheimtaal die eeuwenlang werd gesproken onder reizigers, woonwagenbewoners en markt- en foorkramers. De Bargoense woordenschat, per persoon meestal maar enkele honderden woorden, is sterk streekgebonden en is geen volledige taal. Dat er destijds ook zoiets als een Brussels Bargoens heeft bestaan, is de voorbije jaren slechts bij toeval aan de oppervlakte gekomen.

'Ik verzamelde doorheen de jaren zowat tweehonderd artikelen en publicaties over het Bargoens, maar niet één keer werd daarin verwezen naar Brussels Bargoens', vertelt de auteur. 'Zelfs de echte Brusselaars wisten niet meer dat het Bargoens ook in de hoofdstad bestond. Het is nochtans een feit dat het Bargoens er nog tot in de jaren '30 werd gesproken, hoofdzakelijk in de Marollen.'

'Er kwamen heel wat 'gelukkige toevalligheden' en vindingsgeluk bij kijken om achter het bestaan van het Bergades te komen', zegt Van Hauwermeiren. 'Bij een vriend vond ik tussen een stapel boeken een slonzig, vergeeld boekje. Dat bleek niets minder dan een woordenboek van het Bargoens, in de jaren 1880 geschreven door de vader van Herman Teirlinck, Isidoor. Het was zijn eigen exemplaar, dat hij tientallen jaren gebruikte om er aanvullingen en kattebelletjes in te noteren, meestal heel minuscuul. Na weken kon ik het met een loep ontcijferen.'

Via het boekje kwam Van Hauwermeiren terecht bij een Bargoense woordenlijst van 1.600 woorden die Paul Minnaert in de Marollen optekende tussen 1923 en 1933. 'Het Bergades of Brussels Bargoens wijkt vooral af van ander Bargoens door zijn stedelijk karakter. Zo heeft het Bergades ook woorden voor telefoon of bioscoop, termen die op het platteland nog niet zo bekend waren.' (RDS)

Brussels Bargoens, uitg. Academie van het Brussels, 338blz., 18euro, bestellen op mquindek@skynet.be of 0496-16.49.95.

Waarom heeft Paul tijd om dit boekje te schrijven?

- Hij is directeur
- Hij is met pensioen
- Hij is werkloos
- Hij is academicus

Waar ligt Zele?

- In Brussel
- In Vlaams Brabant
- In Oost-Vlaanderen
- In West-Vlaanderen

Hoeveel boeken heeft Paul over het Bargoens geschreven?

- geen, de woordenboeken bestonden al
- een
- twee
- drie

Hoeveel woorden zijn er in de hele Bargoense taal?

- Tienduizenden
- duizenden
- honderden
- een honderdtal per persoon

Hoe heet het de Brusselse geheimtaal?

- Brussels
- Bargoens
- Bergades
- Brigade

Waarom was het zo moeilijk om informatie over het onderwerp te vinden?

- De taal wordt niet meer gesproken en is verloren
- Er waren nog geen publicaties over Bargoens
- Er waren nog geen publicaties over Brussels Bargoens
- Het is heel moeilijk om Bargoens te lezen

Wat betekent *Treuveld* gij Brigade?

- Treuzel jij, brigadier?
- Reis jij met de brigadier?
- Hoe gaat het met jou?
- Spreek jij Bargoens?

Waaruit bestaat Pauls nieuwe boekje?

- Uit woorden die hij gevonden heeft door eigen onderzoek
- Uit lijsten die hij van anderen heeft overgenomen
- Uit ouder romans en verhalen
- Geen van bovenstaanden is correct

Wat betekent 'minuscuur geschreven'?

- in kleine letters
- in hoofdletters
- onleesbaar
- heel klein

Hoe merk je dat het Brussels Bargoens een *stadstaal* is?

- Het bevat veel meer oudere woorden
- Het bevat veel meer Franse woorden
- Het bevat veel meer moderne woorden
- Het bevat meer woorden dan andere varianten

In het boek *De Bende van Jan de Lichte* is de kreet van de bende “Van geen chanterik peu!”.

Uit welke taal werd het Bargoense woord voor angst hier overgenomen?

- Nederlands
- Spaans
- Frans
- Vlaams

Wanneer is het Bargoens in Brussel verdwenen?

- Aan het einde van vorige eeuw
- Net voor de tweede wereldoorlog
- In de jaren zestig
- Daarover wordt geen informatie gegeven

Naam:

Klas:

Datum:

Bargoens in het standaardnederlands: Amsterdams Bargoens

1. Misdaad

Afschuiëren: Zakkenrollen, beroven

Afstoffen: Oplichten, zakkenrollen

Gappen: Stelen

Handelen: Stelen

Jatten: Stelen

Klauwen: Stelen

Kraak zetten: Inbreken

Lichten: Afzetten, beroven

Neppen: Bedriegen, oplichten

Op karwei gaan: Een misdaad ondernemen

Pikken: Stelen

Tillen: Oplichten, beroven

Werken: Stelen

In welke van onderstaande woorden wordt stelen NIET bekeken alsof een dier het doet?

gappen

pikken

kraken

klauwen

Welk werkwoord betekent eigenlijk letterlijk: *ieemand iets onechts voorspiegelen om hem te bedriegen?*

tillen

neppen

lichten

afstoffen

Welke van onderstaande woorden heeft de meest algemene betekenis?

afschuiëren

een kraak zetten

op karwei gaan

neppen

Bij welke van de onderstaande termen ligt de nadruk op het feit dat het *ongemerkt* gebeurt?

pikken

klauwen

neppen

afstoffen

2. Geld

Achterwiel	Hfl. 2,50 munt	Maffie	Hfl. 0,25 munt	Duppie	Hfl. 0,10 munt
Bas	Hfl. 0,05 munt	Schelling	Hfl. 0,30 munt	Geeltje	Hfl. 25 biljet
Beessie	Hfl. 0,10 munt	Spie	Hfl. 0,01 munt	Heitje	Hfl. 0,25 munt
Fiets	Hfl. 5 munt	Stoter	Hfl. 0,125 munt	Joetje	Hfl. 10 munt
Groene prent	Hfl. 1.000 biljet	Voorwiel	Hfl. 1 munt	Knaak	Hfl. 2,50 munt
Hondje	Hfl. 0,10 munt	Witje	Hfl. 0,10 munt	Meier	Hfl. 100 biljet
Krant	Hfl. 1.000 biljet	Piek	Hfl. 1 munt	Mud	Hfl. 100 biljet
Lammetje	Hfl. 1,50 munt	Daalder	Hfl. 1,50 munt	(Rooie) rug	Hfl. 1.000 biljet

Een *fiets* bestaat uit..

- een voorwiel en een achterwiel
- twee voorwielen
- twee achterwielen
- voorwiel, achterwiel en een boel ijzer

Het biljet dat vroeger een rood van kleur was, werd later...

- geel
- groen
- blauw
- bruin

Als je op de benaming(en) afgaat, was de meest courante waarde...

- 1 cent
- 10 cent
- Hfl. 1
- Hfl. 10

Als de benaming van de waarde de verkleinvorm heeft (-je) dan is het

- altijd een munt
- altijd een biljet
- altijd een munt, met één uitzondering
- geen van bovenstaanden is correct

Het Engelse woord *dollar* is aan het Nederlands ontleend. Met welke waarde correspondeerde dat Nederlandse woord?

- Hfl. 0,10
- Hfl. 1
- Hfl. 1,5
- Hfl. 2,5

Ik erfde van mijn oom een krant en kocht onmiddellijk op de markt een paard voor drie meier en een geeltje. Voor een zadel en getuig betaalde ik vijf joetjes en een knaak en toen reed ik trots naar de herberg om mijn nieuwe aanwinst aan mijn vrienden te tonen. Ik vertelde hen dat ik zes mud geërfd had en hen wel een drankje kon betalen. Ik kwam ervan af met drie achterwielen en gaf de stalknecht een maffie omdat hij het paard verzorgd had. Met hoeveel geld kwam ik thuis?

Hfl. _____